

**Protokół ze spotkania
Grupy Roboczej ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko
Warszawa, 28 czerwca 2016 r.**

Rozpoczęcie spotkania – Agata Moździerz, Przewodnicząca Grupy Roboczej ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko, powitała uczestników i przedstawiła program spotkania. Przedstawiła informacje nt. pracy Grupy (w tym uczestnictwo w opiniowaniu poradnika). Nadmieniła, że jest to kolejne spotkanie Grupy dotyczące zagadnień klimatycznych w ocenach oddziaływania na środowisko. Wprowadzając do spotkania podkreśliła zagadnienia wdrażania analizy ryzyka klimatycznego projektu i proces oceny klimatycznej.

Doświadczenia holenderskie w przygotowaniu inwestycji odpornych na zmiany klimatu oraz sposoby ograniczenia ryzyka klimatycznego w przedsięwzięciach (ryzyko niedostatecznej odporności na zmienność oraz zmiany klimatu oraz ryzyko znaczącego wpływu na klimat i jego zmiany (emisje gazów cieplarnianych)) na różnych etapach przygotowania przedsięwzięć, w tym planowanie, strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, projektowanie, ocena oddziaływania na środowisko, budowa, eksploatacja i zamykanie/likwidacja przedsięwzięć.

Prelegenci:

- Gerbrand van Bork – Netherlands Water Partnership, specjalista w dziedzinie finansowania projektów oraz organizacji współpracy w konstrukcji publiczno – prywatnego partnerstwa;
- Edyta Wiśniewska – Netherlands Water Partnership, koordynator współpracy zagranicznej, region Europy.

Edyta Wiśniewska przedstawiła główne cele organizacji oraz doświadczenia z działalności, w tym program dla Delt, program dla rzek. Omówiła także strukturę w Holandii, w której jest 12 prowincji oraz 24 dyrekcje ds. wodnych. Podkreśliła zapewnienie jak największego poziomu bezpieczeństwa, duże znaczenie lokalnej wiedzy eksperckiej oraz chęć dzielenia się wiedzą i korzystania z doświadczeń innych krajów. Przedstawiła przykłady międzynarodowej współpracy. Polska jest jednym z krajów partnerskich priorytetowych w zakresie wody. Przykładem jest współpraca dot. Strategii na rzecz Warty w Poznaniu.

Gerbrand van Bork przedstawił proces przygotowania projektów związanych z klimatem w świetle gospodarki w różnych krajach. Zagadnienia kluczowe to adaptacja do zmian klimatu, bezpieczeństwo wód i dostęp do wody pitnej.

Zaprezentował holenderskie podejście do Delt. Przedstawił proces planowania oraz rolę narzędzi, w tym analizy kosztów i korzyści, oos i soos a także proces wdrożenia projektów holenderskich. Dodał także, że Ustawa na rzecz przygotowania programu dla Delt jest corocznie aktualizowana. Program dotyczy bezpieczeństwa wód i dostępu do wody pitnej do

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

2050 r. Jednym ze składników ustawy o Delcie jest Fundusz Delt, zapewniający finansowanie dostępności wody pitnej, inwestycji, konserwacji i utrzymania. W procesie planowania przywiązuje się dużą wagę do analizy kosztów i korzyści oraz rozwiązań wariantowych. Gerbrand van Bork podkreślił, że badanie wrażliwości klimatu nie jest proste, wymagane jest dużo danych, w oparciu o które przygotowywane są scenariusze, następuje identyfikacja problemów i rozwiązań. Wykorzystywane są analizy wpływu, modele hydrologiczne, dane GIS. Analizie podlega wpływ na rozwój demograficzny, gospodarczy, zdrowie, zniszczenia itd. Dla każdego wpływu trzeba zdefiniować działania konieczne do podjęcia, techniczne i nietechniczne rozwiązania. Prelegent przedstawił przykłady działań. Poruszył kwestię krytycznej infrastruktury, oraz sposobów ochrony tych systemów np. możliwość wykorzystywania materiałów, które przepuszczają wodę deszczową, poprawa systemów odprowadzających wodę, otwarte kanały, zbiorniki itp. Adaptacyjne zarządzanie zmianą klimatyczną cechuje wysoki poziom niepewności, dlatego wymaga elastyczności. Scenariusze są cały czas aktualizowane.

W fazie wykonalności planowanie jest na poziomie regionalnym – wieloletnie programy inwestycyjne odnoszące się do zagadnień bezpieczeństwa wodnego i zmian klimatycznych. Centralne Biuro Planowania wydaje opinię nt. np. analizy kosztów i korzyści, studium wykonalności. Prelegent przedstawił informacje o roli ooś i sooś w programie dla Delt. Nadmienił, że błędne jest stosowanie takiego samego podejścia do różnych projektów. Zwrócił uwagę na powiązanie w Holandii oceny oddziaływania na środowisko z analizą kosztów i korzyści.

W fazie wdrożenia wszystkie procedury muszą być opisane w planie wdrożenia np. procedura pozwoleń, procedura powiązania z programem rozwoju transportu.

Prelegent wyjaśnił, że w scenariuszu zagrożeń są brane pod uwagę także inne zagrożenia związane z wodą np. susze, dostępność do wody, ekstremalne warunki, które mogą wpływać na groble czy tamy.

Ponadto Gerbrand van Bork nadmienił o innych projektach np. programie dla rzek. Podsumowując podkreślił, że zmiana klimatu jest długotrwałym procesem, który wymaga analizowania, planowania. Można wykorzystywać różne sposoby modelowania. Należy brać pod uwagę rozwiązania techniczne i nietechniczne.

Odnosnie odbioru projektów klimatycznych przez społeczeństwo wyjaśnił, że są procedury konsultacji, silne mechanizmy kompensacyjne, odszkodowawcze. Ważna jest przejrzystość komunikowania, budowanie zaufania. Okresy przygotowawcze są długie 5-7 lat. Udział interesariuszy jest już na etapie definiowania alternatywnych rozwiązań.

W Holandii jest kilka agencji badawczych, które działają w obszarze planowania środowiskowego. Są to instytuty badawcze odgrywające ważną rolę w tworzeniu scenariuszy i dostarczaniu danych do oceny wpływu na środowisko. Tego rodzaju agencje są niezbędne jeżeli chcemy mieć wiedzę i ją pogłębiać.

Unia Europejska
Fundusz Spójności

- W trakcie dyskusji zwrócono uwagę na następujące kwestie:
- w Polsce jesteśmy zobowiązani do wymagania zagadnień w kwestii klimatycznej od 2017 r. Nie mamy jeszcze przygotowanych scenariuszy na poszczególne regiony;
 - w zakresie zagadnień klimatycznych można korzystać z przewodników Komisji Europejskiej i Ministerstwa Środowiska,
 - ważne są powiązania analizy kosztów i korzyści AKK z analizą oddziaływania na środowisko.

Program europejski Copernicus - źródło danych o prognozach sezonowych, zmianach klimatu i chemii atmosfery

Prelegent:

- dr inż. Joanna Strużewska, Politechnika Warszawska.

Prelegentka przedstawiła informacje dot. programu europejskiego „Copernicus”. Od 2012 r. trwa kontynuacja realizowanego przez KE programu monitorowania Ziemi (wcześniej GMES). Celem programu jest monitorowanie stanu środowiska na lądzie, morzu i powietrzu, a także zwiększenie bezpieczeństwa ludzi. Celem jest także dostarczanie bieżącej wiedzy na temat stanu środowiska. KE jest fundatorem większości budżetu i głównym beneficjentem.

„Copernicus” ma sześć głównych obszarów tematycznych - monitorowanie środowiska lądowego, morskiego, atmosfery, zmian klimatu, sytuacji kryzysowych oraz cele bezpieczeństwa. Możliwe i oczekiwane są zastosowania programu w następujących dziedzinach: rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo, bioróżnorodność i ochrona środowiska, klimat i energia, ochrona ludności, ochrona zdrowia, turystyka, transport i bezpieczeństwo, miasta i planowanie przestrzenne. Głównym użytkownikiem usług proponowanych przez „Copernicus” będzie administracja publiczna. Dotychczasowe zaangażowanie Polski w „Copernicus” m.in. seminarium w Warszawie w 2015 r.

Jednym z programów w ramach „Copernicus” jest CAMS - serwis monitoringu atmosfery. Obszary tematyczne – jakość powietrza, wymuszenia klimatyczne, monitoring warstwy ozonowej m.in. w kontekście aspektów zdrowotnych, oszacowanie dostępności promieniowania słonecznego, emisje i strumienie od powierzchni w odniesieniu do emisji gazów cieplarnianych. Cele, do jakich mogą być wykorzystane produkty CAMS np. – identyfikacja źródeł, prognozowanie jakości powietrza, analiza rozkładu zanieczyszczeń.

Drugim z programów jest C3S - serwis zmian klimatu. Dotyczy informacji, które zwiększą wiedzę w celu wsparcia działań w sferze adaptacji i przeciwdziałania zmianom klimatu w szczególności w zakresie skali czasowych i przestrzennych. Obserwacje wskazują, że rośnie globalny poziom oceanów, cała energia magazynowana jest w oceanie, energia dostaje się do atmosfery, uwalnia się w postaci zjawisk ekstremalnych, zmniejsza się ilość lodowców. C3S dostarczy spójne oszacowanie tzw. kluczowych zmiennych klimatycznych; globalne i regionalne re-analizy w odniesieniu do stanu atmosfery, oceanu, lądów i obiegu

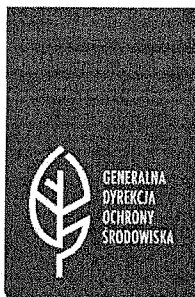

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

węglu; pola klimatyczne w oparciu o obserwacje; monitoring klimatu w czasie bliskim do rzeczywistego, wiązkową prognozę sezonową; projekcje klimatyczne w skali regionalnej i globalnej. C3S jest na etapie doprecyzowania koncepcji, od 2018r wejdzie w fazę operacyjną.

Przedstawienie doświadczeń i podejścia Chorwacji w zakresie oceny ryzyka klimatycznego dla dużego projektu dotyczącego oczyszczania ścieków oraz dostawy wody do picia, finansowanego ze środków UE w perspektywie finansowej 2014-2020

Prelegent:

- Piotr Czarnocki, Ministerstwo Środowiska.

Prezentacja pokazuje, że można wdrożyć wszystkie etapy wskazane w Poradniku przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe. W ramach prezentacji zwrócono uwagę na analizę podatności, odporności. Celem analiz jest zwiększenie podatności adaptacyjnej. Zmniejszenie podatności to przystosowanie do zmian klimatu. Główne czynniki do wykonania analizy podatności to kluczowe zmienne klimatyczne i wtórne zagrożenia związane z klimatem. Wrażliwość na kluczowe zmienne klimatyczne i zagrożenia powinna być systematycznie oceniana. W ramach analizy ekspozycji zbadano dane historyczne, temperaturę, opady, określono trendy. Zbudowano model prognostyczny, określono ryzyka. Dokonano analizy jakościowej ryzyka, oceny środków, działań, które można wdrożyć zmniejszając podatność projektu na zmiany klimatu.

W ramach dyskusji nadmieniono o uproszczeniu formuły potencjału adaptacyjnego oraz podana została informacja o dostępności prezentacji na stronie Jaspers.

Zakończenie spotkania

Przewodnicząca Grupy Roboczej podziękowała prelegentom i wszystkim uczestnikom za udział w spotkaniu.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

